

Помста

Олександр Мінович

Слухайте аудіокнигу в виконанні автора:

Ваш браузер не підтримує відтворення аудіо

До шостого класу Вася ні в чому не поступався Жорику – своєму одвічному супернику. Міг так само залізти на вершечок будь-якого дерева, поцілити з рогатки в горобця чи комин сусідської хати, підбивати м'яч одною ногою, рахуючи до двадцяти, свистіти, вставляючи два пальці до рота. Хлопці мали однакову силу й жоден не виходив явним переможцем у двобоях. Однак коли пішли до того шостого, все змінилося.

За одне літо Жорик вигнався, на очах став ніби старшим на кілька років. Зміцнів, роздався в грудях, плечах, шиї, став носити піджак на розмір більший, ніж однокласники. Так же швидко й знахабнів – сила, мабуть, далася взнаки.

Чергова суперечка між хлопцями закінчилася бійкою. Цього разу Жорик легко зламав-завалив Васю, ще й шпарко вліпив кулаком під око. Добрий поставив "фінгал", цілий тиждень не сходив, ніякі примочки не помагали.

– Більше не лізь під руку. Вняв?.. Я тобі вже не рівня – затопчу, як хруща. Ти – шпанюк переді мною, сходи у бік, коли бачиш, бо зносити буду. Моя тепер завжди буде зверху, – Жора виставив розчепірені пальці у вигляді букви "v" – на знак перемоги.

Вася відчув, що ці слова не просте бахвальство, колишній суперник-однокласник дійсно став на цілу голову вищим і сильнішим. З ним справді тепер не варто тягатися, силами мірятися – не здолаєш. Вирішив уступати дорогу, аби не заробляти нових "фінгалів".

Проте Жорик став сам знаходити Васю, не чекав, коли той дорогу перейде. Сильніший хлопець почав збиткуватися над слабшим. То штовхне, наче ненароком, то ніжку підставить та змусить розтягнутися по землі чи підлозі, то стусаном нагородить, або "щелбанів" вліпить з десяток. Здумав і насміхатися, дражнити, прізвиська неприємні давати. Одним словом – проходу не давав.

Зробилося для Васі життя в школі нестерпним. І сховатися немає куди. На перервах просиджував у класі, щоб не наражатися. Пожалітися старшим теж не вихід, не по-хлопчівському. Скажуть – маминькін синок, або "скаржипіта", звинуватять, що здає-закладає. Ще гірше буде.

Біля сильних завжди хлопці гуртуються, збиваються в одну компанію коло вожака. Слухають його, запобігають, підкоряються, до рота заглядають. Так і біля Жорика – що скаже, те правильно, з чого сміється, те смішно для всього гурту. Тому й долучилися швидко інші хлопці цькувати Васю. Старалися помагати вожакові, йти за його прикладом:

– Ей, Васька, не ховайся за дівчачими спинами, виходь у коридор, покажи, на що здатний.

- Слабак, скільки будеш сидіти за партою, вийди хоч, покажися.

Від такого Вася часто пропускав уроки, сторонився хлопчачих розваг, залишався вдома на самоті. Ледь діждався закінчення восьмого класу.

Далі до школи не пішов. Поступив учитися в медичне училище. Змалку хотів бути лікарем. Став жити в місті, у гуртожитку. Тут прийняли хлопця добре, з'явилися нові друзі, гарна компанія. Разом на заняття, в кіно, на футбольний майданчик. Старі негаразди забулися, мов страшний сон.

Після училища Вася закінчив медичний інститут.

Василь Глібович їхав у поїзді додому. В області був, на семінарі – досвідом ділився, чужий переймав. Хоч відпочити вдалося, а завтра вже на роботу, а може й ввечері сьогодні, коли щось термінове. За нього роботу ніхто не зробить – єдиний хірург у лікарні. Стояв біля вікна й дивився на пейзажі, які бігли-миготіли назустріч. Дерев, будинки, люди на вулицях, в полі, автомобілі на закритих переїздах. Вагон коливало в різні сторони, й потрібно було триматися за поручень, аби не впасти. Не з чим незрівняний запах залізниці вчувався з усіх кутків. Приємно було наближатися до знайомих рідних місць. На душі було тихо, спокійно.

Провідниця сказала готуватися до виходу – скоро його станція, хоча куди спішити – ще близько години, поки зупиниться поїзд, де треба сходити. Речі вже зібрав, підготувався. Вирішив зайти в своє купе й почитати газету.

Вагон шарпнуло. Почулося тягуче скрипіння поїзних гальм. Важко брязнули металом двері. Задвору долинув станційний говір. Провідниця голосно з кимось перегукувалась. Двері купе розсунулися, і ввійшов попутник. Дебелий чоловік у міліцейській формі. Привітався й сів напроти. За якусь хвилину прискіпливо вгледівся, підняв кашкета й здивовано кинув:

- Васька! Ти?

Василь Глібович відірвався од читання й теж здивовано:

- Я...

Після довгої паузи додав: - Жорик... чи що...

- Вгадав-вгадав... А ти не змінився... хоч, здається років з п'ятнадцять пройшло. Може й більше. Як пішов тоді в своє училище, так і не бачились. Солідним став. Начальником десь?

- Та ні.

- Як то – ні... Шо не бачу... Одягнутий інтелігентно, окуляри, портфель, газета. Мабуть в люди вибився. Кажи, не тягни губу, цікаво ж: ким став колишній однокласник. Ну-у!

- Лікар я, хірург. В нашому райцентрі недавно працюю. Два місяці, як перевівся. А ти, що, не чув?

- Та хто там вас знає, що в тому райцентрі. Я по лікарнях не хожу, на здоров'я поки не жалуюся. В нашому селі безвилазно – дільничним. Кручуся потроху, з місцевими розбишаками воюю, самогонщиків ловлю, на браконьєрів страху наводжу.

- Якраз твоє...

- Не всім же штани протирати, треба комусь і бандитів ловити.

- Яких ще бандитів? Сам же тільки-но казав: самогонщиків і браконьєрів, які бандити в нашому селі. Коли вони в нас водилися?

- Не скажи... Може того й не водяться, що мене бояться. Якби не боялися - багато хто захтів би себе показати. Потенціальчик є. Сп'яну, знаєш, скільки можна начверити... ого-го...

- Б'єш їх, напевно?

- А шо, церемонитися з ними маю. Як заслужать, буває й по морді дістають, наче ти колись.

- Виходить я тоді заслуговував?

- Може й так...

- Думаєш не знаю, чим тебе так дражнив? Знаю... Розумнішим був ніж ти, все на льоту хватав. Заздрісно тобі було, бо ти так не міг. Не варила твоя головошка, от і злився. До мене зразу дійшло, в чому фішка. Не вдалося тобі бути скрізь першим, того й силою брав.

- Зате ти боявся мене, втікав з очей, куди міг. Згадай: не раз получав, не раз в ногах валявся.

- Чого дивуватися - тупа людина, на що ти був ще здатний. От і зараз: зайняв своє місце кулаками махати, голови ж немає, тільки пузо випас, що ніг не бачиш, і кулачища. Ото й все.

- Хочеш розізлити? Не подивлюсь на твій портфель і газетку - заліплю прямо тут, щоб знав, з ким діло маєш. Забув мабуть...

- Не боявся ніколи, а тепер і мови немає. Можу здачі дати. Я в інституті трохи боксом займався, таких як ти легко вкладу. Це тобі не школа. Глянь на себе - задишка, ожиріння, бухаєш напевно. І так, знаєш, хочеться приліпити, але потім скажеш, що "при ісполненії", поскаржишся, ти ж - не я, гордості не маєш.

- Та я тебе зараз в порошок зітру!

Жорик схватився зі свого місця й кинувся на сусіда. Двоє солідних чоловіків зчепилися мов школярі. Стали гамселити один одного чим під руку попаде. Здійняли гамір-шум, на який у купе вскочила провідниця. Почала розбороняти, кричала, що на станції міліцію визве, бригадира поїзда покличе. Зваживши, що слова не помагають, схопила відро з водою й линула на заюшених-захеканих бійців. Тільки після цього вони потроху вгомонились. Однак міліціонер вийшов з вагону добряче накульгуючи, а його суперник тримався за пальці правої руки та сичав від болю.

Міліціонер Георгій Різун (колись просто Жорик) добрався до свого села, коли стемніло. Йти було важко - дуже боліла нога. Колишній однокласник гарно приложився, з умінням, прямо в кісточку попав. Може й зламав там щось, чи не прийдеться гіпс накладати і з палкою ходити.

Георгій постукав у двері й гукнув жінці:

Ей, Нінка, вийди-но на секунду, допоможи зайти, бо ногу поранив.

Ніхто не відповів. В хаті - порожньо. "Куди це моя поперлася на ніч?" - майнуло в

голові у Різуна. "Вечно дома не держиться. Ше й сина малого з собою потягла. Прийде – хай добра не жде, получить своє. Немає кому й на ногу глянути, хоч би прикласти що-небудь аби не боліла". Георгій дістав з холодильника вчорашній борщ, накидав у миску не гріючи. Не звик собі їжу готувати. Жінка ж для цього. Нарізав сала, налив в двохсотграмовий стакан горілки, ввімкнув телевізор й сів вечеряти. Бойовик-стрілялка й поступове настання ситості одволікли від вже було набігаючої злості та навіть трохи од болю. Розм'як і став дрімати, обклавшись в кріслі подушками.

Коли ж в хату – сусід:

– Ти, Жоро, своїх не чекай. В районну лікарню поїхали. Щось твому малому погано стало. Цілий день вчора корчився від болю, скручений сидів на ліжку й стогнав так, що аж мені було чути. Твоя Нінка подружці позвонила, медсестрі, а та сказала – не зволікати, якби чогось поганого не вийшло. Попросили кума, й поїхали його машиною. Однак не переживай, все буде добре, мені здається, що встигли. Дадуть уколів, або капельниць яких, і відпустить. Може завтра вдома будуть.

Зранку сусід зайшов з білим, наче сніг, лицем. Руки тремтіли, очі перелякані. Довго не міг слова сказати, не зважувався, м'явся. Нарешті спромігся:

– З лікарні позвонили. Помер вночі твій малий. Якийсь перитоніт кажуть. Могли б спасти, тре було невідкладно операцію робити, а хірург, як на біду, руку десь пошкодив. Не зміг. Ех, якби ж не та пошкоджена рука в хірурга!

Олександр Мінович.